

Lausuntopyyntökysely

Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava -painikkeita. Kyselyssä on mahdollista edetä vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Suurimpaan osaan kysymyksistä on mahdollista valita vain yksi vastausvaihtoehto. Jokaista vastausta on mahdollista perustella ja perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyn lopussa on runsaasti vastaustilaa lausujien vapaamuotoisille kommenteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä

Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Kyselyä ei ole kuitenkaan mahdollista muokata kahden eri toimipisteen välillä. Mikäli samaa muokattavaa kyselylinkkiä muokataan kahdesta eri toimipisteestä samanaikaisesti, kyselyyn tallentuu viimeisin versio. Tästä syystä kyselylinkkiä ei pidä jakaa eteenpäin.

Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa **Valmis-painiketta**. Valmis-painikkeen painamisen jälkeen kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Kyselylomakkeeseen voi vastata vain kerran.

Vastaaajille on toimitettu myös kyselyn tekstitiedostoversio lausuntopyynnön käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi sellaista menettelyä, että kyselyvastausta työstetään tekstitiedostona ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Lisätietoja kyselystä antavat:

osastopäällikkö Kirsi Varhila, p. 02951 63338
hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367
neuvotteleva virkamies Kari Haavisto, p. 02951 63342
sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@stm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

osastosihteeri Hang Pham, p. 02951 63569
osastosihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395
sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@stm.fi

TAUSTATIEDOT

1. Vastaaajatahon virallinen nimi
Turun kaupunki
2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi
Kyttä Maija
3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot
4. Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimituksessa
6.10.2014
5. Toimielimen nimi
Turun kaupunginhallitus
6. Onko vastaaja*
 - kunta
 - kuntayhtymä
 - valtion viranomainen
 - järjestö
 - ei mikään edellä mainituista

KYSYMYKSET

1 luku Yleiset säännökset

7. 5 §:ssä säädetään palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä palvelujen käyttäjiä, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan keskittää. Onko säännös tarkoituksenmukainen?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
8. 7 §:ssä säädetään palvelujen kielestä. Turvaako säännös asianmukaisesti palvelujen käyttäjien kielelliset oikeudet?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
9. 8 ja 9 §:ssä säädetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kuuluu ensisijaisesti kunnille. Sote-alueen ja tuottamisvastuussa olevan kunnan ja kuntayhtymän on otettava päätöksissään huomioon niiden vaikutukset väestön hyvinvointiin ja terveyteen sekä annettava kunnille asiantuntija-apua. Onko säännösten mukainen työnjako tarkoituksenmukainen?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa

10. Muita huomioita 1 luvun säännöksistä.

Kysymys 8: Pykälässä 7 tulisi olla maininta siitä, missä tuottamisvastuussa olevissa toimijoissa palvelut on järjestettävä suomeksi ja ruotsiksi vai tarkoittaako pykälä kaikkia sote-alueen kuntia.

Kysymys 9 : Koska hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ensisijainen vastuu on kunnilla ja koska ed. mainittuun vaikuttavat huomattavasti kunnan toimivaltaan jäävät muut hallinnonalat, tulee tuottamisvastuullisten toimijoiden päätöksenteko olla lähellä peruskuntien kunnallista päätöksentekoa, jotta horisontaalinen integraatio toteutuu myös sote-palveluiden ja muiden toimialojen välillä.

2 luku Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen

11. 11 §:ssä säädetään järjestämisvastuusta. Onko säännöksen mukainen järjestämisvastuun sisältö mielestänne tarkoituksenmukainen?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa

12. 12 §:ssä säädetään järjestämispäätöksestä. Järjestämispäätöksen tarkoituksena on määritellä, miten sote-alue huolehtii järjestämismääräysten toteuttamisesta. Sote-alue päättää järjestämispäätöksen sisällön sote-alueen sekä tuottamisvastuussa olevien kuntien ja kuntayhtymien välisten neuvottelujen perusteella. Onko järjestämispäätöksen laatimismenettely tarkoituksenmukainen?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
13. Pidätkö tarkoituksenmukaisena, että järjestämispäätöksessä määritellään kaikki säännöksen mukaiset asiat (kohdat 1–13)?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
14. Mikäli vastasitte edellisessä kysymyksessä ei, valitkaa listasta ne säännöksen kohdat, joita ei mielestänne tulisi määritellä järjestämispäätöksessä:
1. Asiakaslähtöisen integraation toteutumisen keinot
 2. Lähipalvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden varmistaminen
 3. Valtakunnallisten tavoitteiden ja kehittämissuunnitelmien toteuttaminen
 4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, vastuut ja yhteistyö
 5. Palvelujen laatu- ja palvelutaso sekä yhtenäiset käytännöt
 6. Väestön kielellisten oikeuksien toteutuminen
 7. Tuottamisvastuussa olevat kunnat, kuntayhtymät ja niiden tehtävät
 8. Ympäri vuorokautisesta päivystyksestä vastaavat kunnat ja kuntayhtymät
 9. Sote-alueen omalla tuotantovastuulla olevat tukipalvelut sekä muut sote-alueen tuotantoon otetut palvelut
 10. Rahoituksen ja voimavarojen kohdentaminen tuottamisvastuussa oleville kunnille ja kuntayhtymille
 11. Palveluhankintojen sekä palvelusetelin käytön keskeiset periaatteet ja laajuus
 12. Palvelurakennetta koskevat tehtävät
 13. Kohtien 1–12 seuranta ja arviointi
15. Pitäisikö järjestämispäätöksessä päättää jostain muusta kuin säännöksen mukaisista asioista?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
16. 13 §:ssä säädetään sote-alueen muista kuin järjestämispäätöksen mukaisista tehtävistä, joiden tarkoituksena on erityisesti antaa sote-alueelle toimivalta säännöksessä mainittujen toimintojen suunnitteluun, yhteensovittamiseen ja kehittämiseen. Pidätkö tarkoituksenmukaisena, että sote-alueella on kaikki säännöksen mukaiset tehtävät?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa

17. Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, valitkaa listasta ne säännöksen mukaiset tehtävät, joita sote-alueella **ei** mielestänne tulisi olla.
1. Kunta- ja kuntayhtymäraajat ylittävän yhteistyön varmistaminen
 2. Valtakunnallisten strategisten linjausten toimeenpano ja kehittämistoiminnan suunnittelu
 3. Tutkimustoiminnan suunnittelu, yhteensovittaminen ja yhteistyön varmistaminen
 4. Työvoimatarpeen ennakointi ja koulutuksen suunnittelu ja kehittäminen
 5. Henkilöstön tehtävärakenteen ja työnjaon sekä suunnittelun yhteensovittaminen
 6. Tiedonhallinnan sekä asiakas- ja potilastietojen yhteensovittaminen ja kokonaisarkkitehtuurin määrittely
 7. Hyvinvointi- ja terveysseurantatietojen kerääminen ja hyödyntäminen

18. Muita huomioita luvusta 2

Kysymys 11: Pykälässä 11 määritelty järjestämismääräys on erisältöinen kuin uudessa uuden Kuntalain määrittely. Onko tarkoituksenmukaista?

Kysymys 11: Pykälän 11, 2 momentissa on todettu julkisen vallan käytön kuuluvan järjestäjälle, mikä on sinänsä oikein, mutta lienee tarpeellista ottaa lakiin myös sen delegointia koskeva pykälä sekä lisäksi pykälä/momentti yksilöpäästöjen oikaisu/valitusoikeudesta sekä asiakasmaksuista ja niiden alennuksista sekä säännös siitä, mikä monijäseninen toimielin niitä käsittelee.

Kysymys 12: Pykälä 12, Järjestämispäätöksen hyväksyy sekä STM että sote-alueen kuntayhtymä eli kaksinkertainen hyväksymismenettely, onko tarpeen ja onko STM:llä tällaista hyväksymisoikeutta (perustuslaki)? Kuntien hyväksyntä puuttuu kokonaan?

Kysymys 12: Pykälä 12: Sote-alue määrittää tuottamisvastuulliset kunnat ja kuntayhtymät ja niiden tehtävät; kunnille tehtävät annetaan lailla (perustuslaki).

Kysymys 13: Pykälän 12 9-kaarikohdassa on todettu, että järjestämispäätöksessä tulee olla sote-alueen omaan tuottamisvastuuseen otetut tukipalvelut. Mitä tukipalveluita tarkoitetaan on määrittelemättä. Määrittely on tarpeen.

Kysymykset 15 ja 16: Pykälät 12 ja 13: Pykälän 13 6)-kaarikohdan tehtävät tulisi siirtää pykälään 12, koska kyseessä on koko järjestämisen kannalta tärkeä tehtävä, joka ei saisi jäädä irralliseksi varsinaisesta toiminnasta.

3 luku Sosiaali- ja terveydenhuollon tuottaminen

19. 14 §:ssä säädetään kunnallisesta tuottamisvastuusta. Säännöksen mukaan sote-alue päättää tuottamisvastuun antamisesta kunnalle ja kuntayhtymälle, jolla on sosiaali- ja terveydenhuollon tuottamisvastuun edellyttämä oma henkilöstö ja muut voimavarat. Velvoite omasta henkilökunnasta ei kuitenkaan koske sitä osaa toiminnasta, joka toteutetaan esimerkiksi ostopalveluna. Onko tuottamisvastuusta säädetty tarkoituksenmukaisesti?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa

20. 15 §:ssä säädetään sote-alueen tuottamisvastuusta. Sote-alueella on tuottamisvastuu järjestämispäätöksessä määritellyistä tukipalveluista, joita voivat olla esimerkiksi tietohallintoon liittyvät tehtävät. Onko tarkoituksenmukaista, että sote-alue voi säännöksen mukaisesti päättää ottaa tukipalveluja koskevan tuottamisvastuun itselleen?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa

21. Muita huomioita luvusta 3

Kysymys 19: Pykälän 14 1 momentissa käytetty ilmaisu ” oma henkilöstö” antaa edellytyksistä väärän kuvan.

Kysymys 19: Pykälän 14 1 momentissa tulee mahdollistaa kuntien yhteistoiminta esim. vastuukuntamallilla.

Kysymys 20: Pykälän 15 2 momentissa on pakottava sanamuoto ” on hankittava”, eivätkö kunnat voi edes sopia toisin?

4 luku Hallinto

22. 19 §:n mukaan sosiaali- ja terveysalueen kuntayhtymään ja sen hallintoon sovelletaan mitä kuntalain 10 luvussa säädetään kuntayhtymästä, jollei lailla toisin säädetä. Onko tämä tarkoituksenmukaista?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
23. 23 §:ssä säädetään päätöksenteosta kuntayhtymän toimielimissä. Säännöksen mukaan kuntien äänimäärä perustuu kunnan asukaslukuun. Mikäli kunnat eivät ole toisin sopineet, käytössä on äänileikkuri, jonka perusteella mikään kunta ei voi saada yli puolta kuntayhtymän äänistä. Onko tämä hyväksyttävää?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa

24. Muita huomioita luvusta 4.

5 luku Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

25. 28 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön sekä sote-alueen välisestä neuvottelumenettelystä. Neuvottelujen tarkoituksena on ohjata sosiaali- ja terveystalouden toimintaa palvelurakenteen kehittämisessä sekä edistää ministeriön ja sote-alueen välistä yhteistyötä. Pidätkö säännöksen mukaista neuvottelumenettelyä tarkoituksenmukaisena?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
26. 29 §:ssä säädetään sote-alueen ja tuottamisvastuussa olevan kunnan tai kuntayhtymän välisestä tulohajautuksesta. Pidätkö tarkoituksenmukaisena, että sote-alueen ja tuottamisvastuussa olevan alueen välillä sovelletaan tulohajautusta?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
27. Turvaako 30 § asianmukaisesti asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet palvelujen järjestämiseen liittyvään valmisteluun ja päätöksentekoon?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
28. Muita huomioita luvusta 5
- Kysymykset 25 ja 26: Luvun 5 määräyksillä (pykälät 28 ja 29) istutetaan kunnallisten sote-palveluiden järjestämiseen STM:n ja sote-alueen sekä sote-alueen ja kuntien välille valtionhallinnossa käytetty ohjausmallit. Tuottamisvastuulliset kunnat eivät hyväksy esim. sote-alueen ja tuottamisvastuullisen välillä tehtyä tulossopimusta, vaikka se saattaa sisältää esim. talouteen vaikuttavia tekijöitä.

6 luku Rahoitus

29. 33 §:ssä säädetään sote-alueen rahoituksesta ja kustannusten jakautumisesta. Säännöksen mukaan kuntien maksuosuus perustuu asukasmäärään, jota on painotettu valtionosuuslaskennassa käytettävillä iällä ja sairastavuudella. Kunnat voivat sopia sote-alueen perustamissopimuksessa myös muiden valtionosuuslaskentaperusteiden huomioimisesta. Pidätkö tarkoituksenmukaisena, että kunnilla on säännöksen mukainen päätösvalta?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
30. 34 §:ssä säädetään tuottamisvastuussa olevan kunnan ja kuntayhtymän rahoituksesta. Järjestämispäätöksessä määritellään kaikille tuottamisalueille yhdenmukaisista korvausperusteista. Tuotantoalueen rahoituksessa on kuitenkin huomioitava järjestämispäätöksessä määritellyt palveluntuotannon vaikuttavuus- ja tehokkuusvaatimukset jolloin korvausperusteet voivat vaihdella tuotantoalueittain. Pidätkö tätä tarkoituksenmukaisena?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa

31. 36 §:ssä säädetään hoidon ja kustannusten korvaamisesta eräissä tilanteissa. Onko säännöksen mukainen kustannusten korvaamisperiaate tarkoituksenmukainen?

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

32. 37–39 §:ssä säädetään valtion koulutuskorvauksista. Koulutuskorvausten maksuedellytykset säilyvät säännösten perusteella nykyisellään. Ovatko säännökset tarkoituksenmukaisia?

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

33. 40–46 §:ssä säädetään valtion korvauksista tutkimustoimintaan. Tutkimusrahoituksen kohdentamisperusteet säilyvät säännösten perusteella nykyisellään. Ovatko säännökset tarkoituksenmukaisia?

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

34. Muita huomioita luvusta 6

Kysymys 30: Pykälä 34; tuottamisvastuullisten toimijoiden saama rahoitus on määritelty laissa liian väljästi.

Kysymys 33: Pykälät 40- 46; Sosiaalipuolen tutkimuksen rahoitus on jätetty kokonaan lain ulkopuolelle, mikä ei voi olla oikein. Lisättävä koko sote-tutkimusta koskeva rahoituksen näkökulma lakiin.

7 luku Viranomaisvalvonta

35. Huomioita 7 luvun säännöksistä

8 luku Erinäiset säännökset

36. Huomioita 8 luvun säännöksistä.

Kysymys 36: Pykälä 59; Voimaanpanolaissa tulisi olla tätä pykälää koskevat siirtymäsäännökset

Voimaanpanolaki

37. **Kysymys vain kuntien valtuustoille:** Voimaanpanolain 3 §:ssä on tarkoitus säätää sote-alueen kuntayhtymiin kuuluvista kunnista. Jokaisen kunnan on kuuluttava yhteen viidestä sote-alueen kuntayhtymästä. Eduskuntapuolueiden puheenjohtajien 23.3.2014 tekemän sopimuksen perusteella muodostettavat sote-alueet rakentuvat nykyisten erityisvastuualueiden pohjalta. Mikäli sote-alue muodostetaan nykyiseen erityisvastuualueeseen kuuluvista kunnista, kuuluuko kuntanne palvelujen järjestämisen kannalta perusteltuun sote-alueeseen? (Liite:

Erityisvastuualueisiin kuuluvat kunnat)

- Kyllä, Turun kaupunginvaltuuston päätös 22.9.2014
- Ei
- Ei kantaa

38. ***Kysymys vain kuntien valtuustoille:*** Mikäli kuntanne ei katso perustelluksi kuulua nykyisen erityisvastuualueen perusteella muodostettavaan sote-alueeseen, minkä erityisvastuualueen pohjalta muodostettavaan sote-alueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua?
- HYKS-erva
 - KYS-erva
 - OYS-erva
 - TAYS-erva
 - TYKS-erva
39. 8 §:ssä säädetään henkilöstön asemasta. Pykälään ei sisälly kuntarakennelain mukaista viiden vuoden irtisanomissuojaa henkilöstölle. Onko henkilöstön asemasta säädetty asianmukaisesti?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
40. 9 §:ssä säädetään omaisuusjärjestelyistä. Onko omaisuusjärjestelyistä säädetty asianmukaisesti?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
41. 11 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysalueen rahoituksen siirtymäjärjestelystä. Säännökseen on säädetty kunnan rahoitusosuutta koskeva kolmen vuoden siirtymäaika, mikäli kunnan rahoitusosuus muuttuu nykyisestä. Onko rahoitusosuutta koskeva kolmen vuoden siirtymäaika riittävä?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
42. 12 §:ssä säädetään kunnille ja kuntayhtymille myönnettävästä muutostuesta. Onko säännöksen mukainen muutostuki riittävä?
- Kyllä
 - Ei
 - Ei kantaa
43. Muita huomioita voimaanpanolaista
- Voimaanpanolain 4§:n mukaan sote-kuntayhtymän edustajainkokous hyväksyy kuntayhtymän perussopimuksen. Kunnat eivät lakiluonnoksen mukaan hyväksy lainkaan perussopimusta. Perussopimuksella tulee olla myös kuntien hyväksyntä.
- Voimaanpanolain 6§:n 3momentin mukaan sote-alueella kunnat voidaan määrätä tuottamisvastuulliseen kuntayhtymään. Kohta tulee muuttaa siten, että myös muu ratkaisu on mahdollinen.
- Voimaanpanolaki 9§: Omaisuusjärjestelyt painottuvat kiinteistöomaisuuteen, mutta lakiluonnoksessa olisi syytä ottaa tarkemmin kantaa myös muun omaisuuden (kuten esim. aineettomien oikeuksien omistajuus tai käyttöoikeus) käsittelyyn. (tekijäoikeudet, käyttöoikeudet, IT-yhtiöt, IT-infrastruktuuri, työasemat jne)
- Voimaanpanolaki 10§: Pykälää pitää täsmentää esim. siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaamiseksi tehdyt sopimukset siirtyvät pääsäännön mukaisesti kunnalle tai

kuntayhtymälle, jolle palvelujen tuottamisvastuu siirtyy. Mikäli pykälää ei täsmennetä, aiheuttaa tämä epätietoisuutta kunnissa hankintalain mukaisten kilpailutusten toteuttamisessa.

Voimaanpanolaissa tai järjestämislaissa ei ole mitään säädöksiä perustettavan sote-kuntayhtymän viranhaltijoiden nimikkeistä, pätevyysvaatimuksista jne.

Laki varainsiirtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta

44. Onko varainsiirtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta säädetty mielestänne tarkoituksenmukaisesti?

- Kyllä
- Ei
- Ei kantaa

Lopuksi

45. Mitä uudistuksen toimeenpanossa tulee erityisesti huomioida?

”Länsi-Suomen suurten ja keskisuurten kuntien yhteinen lausunto lakiluonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta.

Länsi-Suomen suuret ja keskisuuret kaupungit: Turku, Pori, Vaasa, Salo, Rauma ja Pietarsaari ovat valmistelleet yhteistä lausuntoa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain hallituksen esityksen luonnoksesta. Kunnat kiinnittävät lausunnossa huomiota myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun voimaanpanolain sisältöön. Voimaanpanolakiin on sijoitettu muutoksen onnistumisen kannalta hyvin merkittäviä asioita, jotka lähetetyssä kyselyssä ovat jääneet vähälle huomiolle.

Kuntien yhteisenä lausuntona todetaan, että järjestämislaki mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmän nykyistä paremman ohjauksen. Järjestämislaki lisäksi edistää nykyistä suurempien palveluiden tuotantoalueiden syntymistä. Lakiluonnoksessa hyvää on, että palveluiden järjestäminen ja tuotanto pääosin erotetaan toisistaan, minkä voi odottaa parantavan palveluiden yhdenvertaista saatavuutta ja tasa-laatuista tarjontaa ja käyttöä.

Lakiluonnos, ml. voimaanpanolaki, sisältää kuitenkin sellaisia seikkoja ja puutteita, joihin Turku, Pori, Vaasa, Salo, Rauma ja Pietarsaari yhdessä haluavat muutoksia, lisäyksiä tai vahvempia painotuksia Kuntien yhteiset muutosehdotukset on lueteltu alla:

1. Sote-uudistuksen keskeisistä tavoitteista ja pääosin myös keinoista niiden saavuttamiseksi ollaan laajasti yhtä mieltä. Myös uudistuksen kiireellisyys on kaikkien tiedossa. Yksi keskeisiä keinoja parantaa palveluita ja tehostaa toiminnan vaikuttavuutta ja taloudellisuutta on kehittää palveluihin ja rakenteisiin liittyvää

integraatiota. Laissa tulisi selkeästi korostaa, että palveluiden rakenteellisessa integroimisessa päävastuu on palveluiden järjestäjällä: sote-alueella.

2. Sote-alueen muodostamisessa valmisteluvastuun tulee olla suoraan kunnilla. Lainsäädännössä kuntavetoista valmistelua tulee korostaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen vaatii merkittävästi työtä. Lakiehdotuksessa sote-alueen kuntayhtymille tarjottava viiden henkilötyövuoden palkkaamiseen tarkoitettu muutostuki on selvästi alimitoitettu. Muutostuen on oltava suurempi. (Voimaanpanolaki, § 12.). Lakimuutosten aikataulu on erittäin kireä, kun otetaan huomioon tuotantoalueiden muodostamiset, henkilöstö- ja kiinteistöjärjestelyt, tietohallintoratkaisut jne. (Voimaanpanolaki § 1; § 4; § 6 ja § 7.)
3. Voimaanpanolaissa on turvattava tasavertainen mahdollisuus muodostaa palveluiden tuotantoalueet myös vastuukuntamallilla. Palvelutuotannossa vastuukunnan ja kuntayhtymän muodostamisen edellytykset tulee olla yhtenevät. Sote-alueen päätöksellä mahdollistettavien ”pakkokuntayhtymien” rinnalle tulee sisällyttää mahdollisuus muodostaa sote-alueen päätöksellä myös vastuukuntamalliin pohjautuvia tuotantoalueita. Lakiehdotuksen mukaan on mahdollista, että yhden kunnan kieltäytyminen kuntaliitoksesta tai vastuukuntamallista pakottaa ison kunnan siirtämään palvelutuotantonsa kuntayhtymään. Näin ei voi olla. Lähihistoria osoittaa, että kuntayhtymät ovat omistajien, toiminnan rahoituksesta vastaavien peruskuntien vaikeasti hallittavia ja ohjattavia jopa kuntakoosta riippumatta (Voimaanpanolaki, § 6)
4. Lakiehdotuksen sisältämät alijäämämääräykset ovat tärkeitä, mutta kireitä. Tuotantoalueiden osalta alijäämämääräykset eivät myöskään vastaa lain henkeä. Alijäämämääräykset saattavat joissakin tilanteissa aiheuttaa vaikeasti yhteensovitettavia ristiriitoja lainsäädännön velvoitteiden ja käytettävissä olevien voimavarojen välillä. Alijäämän kattamistilanteessa neuvottelumenettely sote-alueen ja sosiaali- ja terveysministeriön välillä on syytä kirjata selvemmin lakiin. Näin sote-alueiden voimavarat ja resurssit tulevat huomioiduiksi konkreettisemmin myös lainsäädännön valmisteluissa. Tuotantoalueiden alijäämämääräyksiä ei tule sisällyttää lakiin vaan tuotantoalueiden talousohjus tulee perustua sote-alueen ja tuotantoalueiden tulossopimukseen, tulossopimusten seurantaan ja sote-alueen tuotantoalueille antamiin velvoittaviin talousohjeisiin.

Lainsäädännössä tuotantoalueille määritellyt alijäämämääräykset käytännössä siirtävät palveluiden rahoitusvastuuta suoraan kunnille, pois sote-alueelta. Tämä on vastoin lain henkeä. Sote-alueen muodostamisessa on lisäksi varmistettava, että mm. yli omalle tuotantoalueelle erikoissairaanhoidon tuottava kunta tai kuntayhtymä ei joudu itse kantamaan mahdollisen alijäämän kattamisen riskiä. Myös tästä syystä alijäämä sääntöjen tulee lainsäädännössä yksiselitteisesti koskea vain sote-alueita. (Järjestämislaki § 28 ja § 35.)

5. Lakiehdotuksessa on perusteltua ottaa erikseen kantaa siihen, miten järjestetään kaikkein vaativin yliopistotasoinen erikoissairaanhoidon palvelu. Tarvittaessa erittäin vaativasta erikoissairaanhoidosta tulee säätää erillislailla.
6. Lakiehdotuksessa ei selvästi todeta, mitä lainsäädäntöä lakkautetaan uuden lain voimaantulon myötä.
7. Lakiehdotuksessa todetaan, että sote-alueella voi olla tuotantovastuussa mm. tukipalveluissa. Tukipalveluiden käsitettä ja sisältöä tulee täsmentää (Järjestämislaki § 15.)
8. Toiminnan kehittäminen on yksi tietoon ja osaamiseen perustuvan toimialan keskeisimpiä toimintoja. Järjestelmän uudistamisessa kehittäminen tulee olla sekä järjestäjän että tuottajan vastuulla ja asianmukaisesti resursoitu. Järjestäjän painopisteenä tulisi olla kehittämisen koordinointi ja resurssien ohjaus. Järjestämislain rinnalla on perusteltua pohtia perusterveydenhuollon yksiköiden ja sosiaalialan osaamiskeskusten roolia. Sote-palveluiden uudistamisessa perusterveydenhuollon yksiköiden ja sosiaalialan kehittämiskeskusten kehittämissä tehtävät voidaan siirtää suoraan sote-alueelle tai vaihtoehtoisesti palveluiden tuotantoalueille (vrt. Järjestämislaki § 13.)
9. Järjestämislain 23 §:ssä todetaan, että mikäli kunnat eivät toisin sovi, kuntayhtymien yhden kunnan edustajien äänimäärän on oltava alle 50 prosenttia kuntayhtymän kaikkien kuntien asukasluvun mukaan määräytyvästä äänimäärästä. Säädos on mahdoton kahden kunnan tuotantokuntayhtymässä. Muutamana erisuuruisen kunnan tuotantokuntayhtymässä säädos aiheuttaa puolestaan valtasuhteiden vääristymää. Esitettyä äänileikkuria ei tule sisällyttää tuotantokuntayhtymiin.
10. Lakiluonnos sisältää rahoituksen osalta määräykset ainoastaan sote-alueen rahoittamisesta, mutta ei säännöksiä riittävästi siitä,

miten sote-alueet rahoittavat tuottamisvastuussa olevia.
Lopullisessa lainsäädännössä tätä rahoitusasiaa tulee täsmentää.
Rahoituksessa valta ja vastuu tulee olla samoissa käsissä
(Järjestämislaki § 34.)

11. Ennen lain voimaantuloa, uudistuksen perustuslailliset asiat on selvitettävä. Selvityksessä tulee kiinnittää huomiota mm. siihen, onko palveluiden tuottaminen asiana ylipäättään perustuslain tulkintaa vaativa. Sote-alue voi järjestämislakiluonnoksen mukaan tehdä järjestämispäätöksessä linjauksia mm. siitä, missä laajuudessa tuotantoalueilla hankitaan palveluilta muilta kuin kunnilta tai kuntayhtymiltä. Tähän päätökseen osallistuvat kaikki sote-alueen kunnat. (Järjestämislaki § 12). Esimerkiksi tilanteessa, jossa sote-alue päättää perustaa palvelutuotantoa merkittävässä määrin ostopalveluiden varaan, on kunnallisen itsehallinnon tulkitseminen palvelutuotannossa perustuslain näkökulmasta ongelmallista.

Turun, Porin, Vaasan, Salon, Rauman ja Pietarsaaren kaupunkien yhteisessä lausunnossa halutaan erityisesti tuoda esille, että lainsäädännön uudistamisessa ja lain voimaantulossa tulee turvata kuntien vahva rooli. Sote-alueen ja tuotantoalueiden muodostamisessa valmisteluvastuu tulee olla ensisijaisesti suoraan kunnilla. Lainsäädännössä on mahdollistettava vastuukuntamalliin perustuvien tuotantoalueiden perustaminen. Näin varmistetaan laajan hyvinvointivastuun huomioiminen. Samalla palveluiden tosiasialliset rahoittajat voivat vaikuttaa siihen, millaisilla rakenteilla ja sisällöillä sosiaali- ja terveystalvueluita tulevaisuudessa järjestetään ja tuotetaan.

Uudistuksen aikaansaaminen on tärkeää ja kannatettavaa, mutta uudistuksen lopputuloksena ei saa syntyä uusia tarpeettomia kustannuksia lisääviä hallinnonkerroksia eikä kunnallinen päätöksenteko saa karata pois peruskunnista siten, että hyvinvointipalveluiden horisontaalinen integraatio on vaikeaa toteuttaa.

Lausunnon allekirjoittaneet kunnat ovat erikseen lausuneet strukturoiduista kysymyksistä ja antaneet omat paikalliset lisäperustelunsa niihin.”

Lain voimaantulon (kevät 2015) ja uuden sote-palveluiden järjestämis- ja tuottamisvastuiden toiminnan alkamisen välinen aika (1.1.2017) on alle kaksi vuotta eli huomattavan lyhyt ottaen huomioon muutoksen laajuus ja vaikutus paitsi sote-palveluihin niin koko kuntien toimintaan esim. yleis-, talous-, henkilöstö- ja erityisesti tietohallintoon. Valmisteluajan lyhyden vuoksi valmistelun on lähdeävä liikkeelle jo ennen lain voimaantuloa. Kuntien ja kuntayhtymien välinen yhteistyö onkin jo lähtenyt käyntiin ja Turku on ollut aktiivisesti mukana tässä verkostoitumisessa.

Turun kaupunki haluaa kuitenkin korostetusti tuoda esille tarpeen säätää yliopistosairaaloiden asemasta tulevassa sote-palveluiden rakenteessa. Yhtenä vaihtoehtona olisi säätää erillisellä lailla yliopistosairaaloiden asemasta, koulutuksesta ja tutkimuksesta sekä rahoituksesta ja kulukorvauksista. Näin pystytään ehkä parhaiten turvaamaan korkeatasoisen hoidon ja koulutuksen sekä tutkimuksen edellytykset. Tämä seikka on tärkeää yliopistosairaalakaupungeille, jotka nyt lausunnolla olevan lakiehdotuksen mukaan tulisivat olemaan tuottamisvastuussa myös kaikkein vaativimmasta erikoissairaanhoidosta.

Turun kaupunki täyttää järjestämislain 14 §:n edellytykset, jotta tuottamisvastuu voidaan antaa sille, mutta kaupunki pitää kuitenkin parempana vaihtoehtona, että yhteistyössä seutukunnan muiden kuntien kanssa rakennetaan vastuukuntamallin pohjalta tuottajaorganisaatio, jolla on tuottamisvastuu seudun kuntien asukkaille.

Uudistuksen aikaansaaminen on tärkeää ja kannatettavaa, mutta uudistuksen lopputuloksena ei saa syntyä uusia tarpeettomia kustannuksia lisääviä hallinnonkerroksia eikä kunnallinen päätöksenteko saa karata pois peruskunnista siten, että hyvinvointipalveluiden horisontaalinen integraatio on vaikeaa toteuttaa.

Turun kaupunki haluaa vielä todeta, ettei sote-uudistus sellaisenaan takaa sosiaali- ja terveyspalveluiden nykyistä tehokkaampaa ja taloudellisempaa toimintaa. Kustannussäästöjen toteuttaminen edellyttää rakenteiden uudistamisen lisäksi toiminnan, prosessien ja seurannan menetelmien uudistamista. Julkisen talouden tasapainotuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännöllä ja hallinnollisilla ohjeilla on merkittävä vaikutus, joten pyrkimyksenä tulee olla uudistus, joka ohjaa paitsi palveluiden järjestäjiä ja tuottajia, mutta myös lainsäädännön valmistelua tulevaisuudessa.

46. Voitte lopuksi tuoda esiin yleisiä näkökulmia hallituksen esitysluonnokseen liittyen. Listatkaa alkuun mielestänne kolme tärkeintä näkökulmaa.

- Valmistelun tulee olla kuntalähtöistä,
- Vastuukuntamalli tulee ottaa lakiin yhdeksi mahdollisuudeksi perustaa tuottamisvastuullinen toimija,
- Taloudellisten laskelmien teko ennen lain hyväksymistä on välttämätöntä sekä tuottamisvastuullisten rahoituksen linjaukset on otettava lakiin,
- Varmistaa, että lailla toteutuu painopisteen siirtyminen erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon ja sosiaalityöhön siten, että integraatio toteutuu,
- Turvata laajan hyvinvointinäkemys toteuttamismahdollisuudet kunnissa.